

aan Tweede Kamer der Staten-Generaal,
vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

cc vaste commissie voor Financiën
Minister van Financiën
Minister van Justitie en Veiligheid

ons kenmerk SPF20260515

datum 15 mei 2026

onderwerp Commissiedebat 21 mei 2026 inzake Discriminatie, racisme en
mensenrechten | rapport staatscommissie

Geachte Kamerleden,

Mede namens het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) vraagt Stichting Privacy First hierbij uw aandacht voor het volgende.

Tijdens het commissiedebat *Discriminatie, racisme en mensenrechten* van 21 mei a.s. staan onder meer de rapporten van de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme (SDR) en het rapport van de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie (ECRI) over Nederland op de agenda.

Datagedreven profilering in de misdaadbestrijding

In het kader van de behandeling van deze agendapunten willen wij graag uw aandacht vestigen op het belangrijke nieuwe advies van SDR, te weten het advies *'Principes voor profilering. Een kritisch perspectief op de toepassing van datagedreven profilering door de overheid'*.¹ Dit advies is op 7 mei jl. uitgebracht met het nieuwsbericht van de Staatscommissie: *'stop datagedreven profilering door overheid vanwege discriminatie'*.² Daarin schrijft de commissie onder meer het volgende:

¹ <https://www.staatscommissietegendiscriminatieenracisme.nl/documenten/2026/05/07/principes-voor-profilering>

²

<https://www.staatscommissietegendiscriminatieenracisme.nl/actueel/nieuws/2026/05/07/staatscommissie-stop-datagedreven-profilering-door-overheid-vanwege-discriminatie>

*De Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme roept de overheid op om te stoppen met datagedreven profilering voor fraude- en criminaliteitsopsporing. In haar nieuwe rapport *Principes voor profilering*, een kritisch perspectief op de toepassing van datagedreven profilering door de overheid concludeert de commissie dat deze werkwijze fundamenteel botst met de principes van goed openbaar bestuur. Profileringsystemen leiden tot discriminatie of onaanvaardbare risico's op discriminatie en ze veroorzaken veel maatschappelijke schade zoals gebeurde in de toeslagenaffaire.*

Relevantie rapport voor overheidstaken bedrijven witwasbestrijding

Graag willen wij u er op wijzen dat de in het rapport van SDR beschreven problemen rondom datagedreven profilering voor fraude- en criminaliteitsopsporing eveneens aan de orde zijn in situaties dat ondernemingen in opdracht van de overheid datagedreven profilering inzetten ten behoeve van het voorkomen en opsporen van fraude, witwassen en andere vormen van criminaliteit (inclusief terrorismefinanciering en sanctieontwijking).

De belangrijkste regelgeving die dergelijke overheidstaken aan bedrijven toebedeelt is de op Europees recht gebaseerde *Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme* (Wwft). Binnenkort zullen nieuwe Europese regels tegen witwassen en terrorismefinanciering in werking treden. Deze regelgeving zal hierna als 'AML-regelgeving' worden aangeduid.

Banken en andere grote witwasbestrijdingsplichtige bedrijven zetten datagedreven profilering in ter preventie en opsporing van criminaliteit. Daarbij treden exact dezelfde problemen op als worden beschreven in het SDR-rapport van 7 mei jl.

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de naleving van de AML-regelgeving door bedrijven heeft geleid tot grootschalige discriminatie en grondrechtenschendingen. Wij verwijzen in dat verband naar de openbare schuldbekentenis van ING Bank van mei 2025³, wat opmerkelijk genoeg niet tot fikse financiële sancties heeft geleid, terwijl ING Bank (net als alle andere grote Nederlandse banken) wel hoge boetes heeft betaald wegens vermeende niet-nakoming van de AML-regelgeving. Wij attenderen u op de vele publicaties over grondrechtenschendingen gebaseerd op de AML-regels, onder meer:

- het rapport van KPMG dat in april 2024 is bekendgemaakt;⁴

³ <https://nieuws.ing.nl/nl-NL/250333-ing-luistert-leert-en-handelt-om-ervaren-discriminatie-tevoorkomen/>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2024/04/19/rapport-kmpg-en-i-o-research-naar-ervaren-discriminatie>

- diverse uitingen van het College voor de Rechten van de Mens, onder meer het bericht van januari 2025; ⁵
- publicaties en andere uitingen van de Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme (NCDR); ⁶
- het rapport van de Algemene Rekenkamer van maart 2026. ⁷

Oproep

Wij roepen uw commissie op om bij de behandeling van de agendapunten over de SDR-rapporten en het ECRI-rapport ook de uitvoering van overheidstaken door bedrijven te betrekken, meer in het bijzonder banken en andere betaaldienstverleners in het kader van de AML-regelgeving.

Wij stellen voor dat het advies van SDR om te stoppen met datagedreven profilering in de misdaadbestrijding ook gaat gelden voor bedrijven.

Tot slot

Wij zijn graag bereid een en ander nader toe te lichten en hopen dat u aandacht aan deze brief zult besteden. Voor nadere informatie of vragen met betrekking tot bovenstaande is Privacy First te allen tijde bereikbaar op telefoonnummer 020-8100279 of per email: info@privacyfirst.nl. Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) is bereikbaar via 071-5277748 en NJCM@law.leidenuniv.nl.

Hoogachtend,
namens Stichting Privacy First,
mede namens het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten,

Vincent Böhre
directeur

⁵ <https://www.mensenrechten.nl/actueel/nieuws/2025/01/29/discriminatiemonitor-2024-discriminatie-door-banken-in-beeld>

⁶ Zie onder meer de position paper van NCDR t.b.v. een rondetafelgesprek in mei 2025: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2025Z09362&did=2025D21507>.

⁷ <https://www.rekenkamer.nl/documenten/2026/03/11/gevolgen-groot-opbrengsten-onbekend---onderzoek-naar-de-anti-witwas-aanpak-in-de-bankensector>